

שבתות יזרעאליות

שבתות חינוך ברוח חלוצית וארצישראלית

השבת היא אחת מאבני היסוד של המורשת היהודית ואחד מאוצרות הרוח שהורשנו לכלל האנושות. השבת מסמלת את חירותו של האדם ליצור את חייו ולעצור לחשבון נפש. בנוסף מסמלת השבת את השוויון השורר בין כלל בני האדם הזכאים למנוחה אחת לשבוע.

אתגר השבת הציונית: בגלות, כל קהילה ציינה את השבת בדרך שלה והמרחב הציבורי היה נתון לשליטתו של שלטון נוכרי. המהפכה הציונית אשר בקשה לקרב בין כלל הקהילות ואף לעצב מרחב ציבורי יהודי משותף לכולם, מציבה אתגר גדול לנו כחברה יהודית מגוונת המבקשת לייחד את השבת, ואף יותר למשרתים בצה"ל כצבא העם.

השבת הינה הזדמנות ייחודית לחבר חיילים ומפקדים לזהותם היהודית, להכיר להם את המפעל הציוני שבזכותו הם כאן ולדון באתגרים של קיום יהודי-ישראלי משותפת ויצירת שבת משמעותית ביחידה.

למכון שיטים מספר תכניות שבת לקהלים שונים:

א. שבת יזרעאלית לפיקוד זוטרי וקצונה

- א.1. תוכנית שבת בדגש זהות יהודית-ישראלית.
- א.2. תוכנית שבת בדגש מנהיגות ודמות המפקד המחנך ללוחמים/ות.

ב. משרתים ביחד – שבתות למשרתי/ות קבע או משרתי מילואים ובני/ות זוג

- ב.1. תוכנית שבת בדגש קשרי צבא וחברה.
- ב.2. תוכנית שבת בדגש החג כהזדמנות משפחתית.

א. שבת יזרעאלית – לפיקוד זוטרי וקצונה

בשבת יזרעאלית נספר את סיפור הקמתה של החברה הציונית בארץ בעמק יזרעאל, ערש התנועה החלוצית-שיתופית, נפגוש בדמויות חלוצים מעוררי השראה, נבקר באתרים משמעותיים לעם היהודי בצפון הארץ ונדבר על משמעות הציונות היום לאור המציאות החברתית המשתנה.

בשבת יזרעאלית נעסוק ברעיונות ובמקורות השבת, בקונפליקטים האקטואליים סביב סוגיית השבת בחברה הישראלית וכן באופן בו ניתן לקיים שבת משמעותית ביחידה.

בשבת יזרעאלית נתחבר למורשת היהודית והציונית שלנו, לערכים ולרעיונות הרלוונטיים בה לכולנו, לשם יצירת יעוד משותף לכלל החברה הישראלית.

מקום השבת: עמק חרוד¹

א.1 - תכנית שבת בדגש זהות יהודית - ישראלית

מטרות השבת:

- הכרות עם מהות הציונות החלוצית - הקמת חברת מופת לעם היהודי בארץ ישראל.
- הכרות עם המורשת היהודית ועם בסיסה - מעגל השנה והשבת.
- בירור תפקידה של הציונות כיום וקריאה למעורבות חברתית מתוך תפיסת שותפות יעוד וגורל.
- חידוד תפקידו של המפקד המחנך לדוגמה אישית ערכית ומנהיגות חינוכית.

¹ ניתן לקיים את השבת במקומות נוספים בארץ באמצעות התאמת אתרי הסיור

מהלך השבת:

כותרת	תוכן	פורום
יום שישי		
סיור בעמק חרוד: התכנסות והדרכה בכתף שאול	פתיחה לסיור סיפורי התנ"ך בעמק חרוד העם היהודי וארץ ישראל בימי בית ראשון ושני	קבוצות
סיור בעמק חרוד: הדרכה ורחצה במעין חרוד	ראשית ההתיישבות החלוצית בעמק. החזון הציוני. אתגרי החלוצים רחצה במעין חרוד	קבוצות
סיור בעמק חרוד: הדרכה בקיבוץ עין חרוד מאוחד – בית שטורמן	מפעלים מרכזיים בראשית הציונות- קיבוץ, חקלאות ועבודה עברית, תרבות עברית.	קבוצות
ארוחת צהריים בעין חרוד		מליאה
נסיעה לאכסניה, התמקמות ומנוחה	בית אלפא/ טבריה/עין חרוד	מליאה
הרצאה – השבת כהזדמנות חינוכית משמעותית ביחידה	הרצאה על מקורות השבת ועל הרלוונטיות שלהם לימנו וליחידה הצבאית.	מליאה
מופע לקראת שבת	שעה של שירי שבת, שירי ארץ ישראל, קטעי הגות לשבת, קריאה בפרשת השבוע והפעלות קבוצתיות היוצרות קרבה, יחד וקדושה לקראת השבת.	מליאה עם הרכב מוסיקאלי
סעודת שבת		מליאה
עונג שבת - השבת שלי	שיחה על השבת האישית והחברתית וסבב "עין טובה".	קבוצות / מליאה

יום שבת		
		ארוחת בוקר
מליאה	הרצאה העוסקת בגלגולם של חגי ישראל, ברלוונטיות של מסריהם לימנו ובקשר שלנו לזהות היהודית שלנו.	הרצאת חג
קבוצות	משבצת העוסקת בשבת במרחב הציבורי. דרך הכרות עם פרשת המרכולים בתל אביב נדון בסוגיות של עיצוב תרבותי משותף לכלל החברה הישראלית - כיצד מיישמים את רעיון המנוחה לכל אדם בשבת?	השבת הישראלית כאתגר חברתי-תרבותי
	ארוחת צהרים ומנוחה, כולל זמן תפילה	הפסקה
קבוצות	משבצת הבוחנת את חזונו של הרצל ואת מצבנו כחברה בסוגיות משמעותיות לחיים במדינת ישראל – צדק חברתי, דת ומדינה, דמוקרטיה, יחס למיעוטים ועוד.	הרצל אמר, מה הוא אמר?
מליאה/קבוצות	סיור בקרבת אתר הלינה/זמן בהובלת מפקד/מפגש עם דמות ציבורית משפיעה.	משבצת משתנה
קבוצות	מהם האתגרים וההתמודדויות העומדים בפני המפקד המחנך, מה אנו לוקחים מהשבת לעשייתנו כמפקדים וקצינים בצה"ל?	אתגרי המפקד המחנך וסיכום השבת
	מילוי משובים	טקס הבדלה וארוחת ערב

א.2 - תוכנית שבת בדגש מנהיגות ודמות המפקד המחנך

כותרת	תוכן	פורום
יום שישי		
סיור בטבריה בנושא דבקות במשימה ומנהיגות	בסיור בעקבות סיפורה של טבריה העיר העתיקה, נתחקה אחר דמויות של חלוצים וחכמים פורצי דרך אשר שינוי את העולם היהודי, עסקו בשליחות למען העם ונלמד על אתגרי העיר כיום.	קבוצות
ארוחת צהריים		מליאה
נסיעה לאכסניה, התמקמות ומנוחה	בית אלפא/ טבריה/עין חרוד	מליאה
הרצאה – השבת כהזדמנות חינוכית משמעותית ביחידה	הרצאה על מקורות השבת ועל הרלוונטיות שלהם לימנו וליחידה הצבאית.	מליאה
מופע לקראת שבת	שעה של שירי שבת, שירי ארץ ישראל, קטעי הגות לשבת, קריאה בפרשת השבוע והפעלות קבוצתיות היוצרות קרבה, יחד וקדושה לקראת השבת.	מליאה עם הרכב מוסיקאלי
סעודת שבת		מליאה
עונג שבת – מנהיגות ושליחות יהודית	הכרות עם דמויות מנהיגות בעם היהודי והתעמקות בשאלות ערכיות שהן מעלות ללוחם בימנו.	קבוצות / מליאה

יום שבת		
ארוחת בוקר		
הרצאת חג	הרצאה העוסקת בגלגולם של חגי ישראל, ברלוונטיות של מסריהם לימנו ובקשר שלנו לזהות היהודית שלנו.	מליאה
הרצל אמר, מה הוא אמר?	משבצת הבוחנת את חזונו של הרצל ואת מצבנו כחברה בסוגיות משמעותיות לחיים במדינת ישראל – צדק חברתי, דת ומדינה, דמוקרטיה, יחס למיעוטים ועוד.	קבוצות
הפסקה	ארוחת צהרים ומנוחה, כולל זמן תפילה	

מליאה	משתנה לפי האתר והמועד	מורשת קרב ודילמות ערכיות של לוחמים
מליאה/קבוצות	סיור בקרבת אתר הלינה/מפגש עם אישיות ציבורית/שיחת מפקד בכיר	משבצת משתנה
קבוצות	מהם האתגרים וההתמודדויות העומדים בפני המפקד המחנך, המפקד המתייחס למכלול התופעות החברתיות שעומדות לפניו. לסיכום נשאל מה אנו לוקחים מהשבת לעשייתנו כמפקדים וקצינים בצה"ל?	אתגרי המפקד המחנך וסיכום השבת
	מילוי משובים	טקס הבדלה וארוחת ערב

ב. משרתים ביחד – שבתות למשרתי/ות קבע, מילואים ובני/ות

זוג

1. תוכנית שבת בנושא צבא וחברה

מטרות:

- חיזוק תפיסת השירות כשליחות בקרב המשרתים/ות ובני/ות זוגם.
- הכרה במשפחה כמעגל תמיכה משמעותי לבחירה בשירות הקבע וכשותפה לשליחות.
- הכרות עם המורשת הציונית חלוצית כמנוע והשראה לעשייה ושליחות בצה"ל כיום.
- העמקה במשמעות וחשיבותו של מודל צבא העם עבור צה"ל והחברה הישראלית ועבור שמירת צביונה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

מהלך השבת²:

כותרת	תוכן	פורום
יום שישי		
התכנסות באכסניה	והתארגנות בחדרים כיבוד בוקר	
פתיחת מפקד		מליאה
סדנת היכרות	על מהות התפקיד ביחידה, על הרקע המשפחתי והאישי של כל משתתף.	קבוצות
סיור בנושא ציונות ושליחות משפחתית	מיקום הסיור משתנה בהתאם למיקום המלון - סיור בגן לאומי אפולוניה בנושא העפלה, צלבנים וציונים. - סיור בזיכרון יעקב בנושא חלוציות וסוגיות של בנית חברה בימי העלייה הראשונה. - סיור במרכז תל אביב בנושא יצירת חברה מאוחדת בראשית הציונות.	קבוצות בהובלת מדריכי סיור

² מודל צפון - ניתן לקיים את השבת באתרים שונים ובאזורים שונים בארץ באמצעות התאמת הסיור

		ארוחת צהריים
מליאה	שירי שבת, שירי ארץ ישראלי, סיפורי חברה ישראלית בסגנון הומוריסטי.	מופע לקראת שבת
מליאה		סעודת שבת
מליאה	קבוצת תיאטרון אשר ממחיזה באלתור אירועים מחייהם של המשרתים הקשורים בקשר בין צבא וחברה, שירות ומשפחה. נבקש להביא את הסיפוריים היומיומיים האישים לקדמת הבמה לשם התמודדות ושיח ועיבוד משותפים.	עונג שבת- תיאטרון פלייבק
יום שבת		
		ארוחת בוקר
מליאה	יסודות, תהליכי שינויים ואתגרים במודל צבא העם. מרצה: ד"ר זאב לרר - סא"ל (מיל.), מומחה למדעי ההתנהגות של צה"ל.	הרצאה – "צבא עם – לא מה שחשבתם"
קבוצות נפרדות בהובלת מנחי קבוצות	אתגרי המשרת בקבע/מילואים, אתגרי בן/ת הזוג, מקורות העוצמה המשפחתיים והחברתיים, תפקיד שירות הקבע/ המילואים בהתמודדות על ערך השליחות בחברה הישראלית.	סדנת עיבוד בקבוצות נפרדות – משרתים ובני/ות זוג.
		ארוחת צהריים
מליאה	על שינויים בצה"ל ואתגרי השעה.	שיחת מפקד בכיר

ב.2 תוכנית שבת בנושא החג כסיפור משפחתי

מכון שיטים מציע למשרתי הקבע ובנות זוגם שבת חווייתית, מהנה ומלמדת לקיום תרבות יהודית ברוח ישראלית במשפחה. בשבת זאת נעמיק בהזדמנויות שהשבת וחג מזמנים לנו כמשפחה.

- כיצד ליצור קשר בין פרט למשפחה ובין משפחה לקהילה?
- מהו האיזון בין הילדים למבוגרים בחגיגה, מה בין חגיגה לתוכן חינוכי?
- כיצד נכון להתחבר למורשתנו? על שימור לחידוש.

כותרת	תוכן	פורום
יום שישי		
סיור בוקר להכרות עם שורשי היניקה של התרבות העברית	נעבור בתחנות שונות בתל אביב/ בצפון הארץ העוסקות בהיווצרות התרבות הישראלית ובמקורות היניקה שלה - מפגש בין מזרח למערב, בין מסורת למודרנה, בין גלות לציונות.	קבוצות
הרצאה – זהות וערכים במשפחה	על חשיבותה של יצירת תרבות משפחתית כחלק מחינוך לזהות ולערכים במשפחה, נעסוק בקשר בין פרט למשפחה, קהילה ועם ביהדות.	מליאה
מופע לקראת שבת	שעה של שירים וברכות עם הרכב מוסיקאלי / מופע שירי משוררים מיוחד לשבת.	קבלת דוגמא לקבלת שבת במשפחה
סעודת שבת		
עונג שבת	הכרות עם רעיונות השבת ומסורות השבת לאורך הדורות ובקרב העדות השונות.	קבוצות
יום שבת		
ארוחת בוקר		
"יש לי יום חג" – הרצאה	הרצאה על גלגוליו וערכיו של החג הקרוב - ניגע מעט בייחודו של החג בצה"ל כהזדמנות חינוכית - הצצה לעולמו של המפקד המחנך, ונשוחח על מקומה של המשפחה כמעצבת את דמות המפקד.	מליאה

	סדנא מפעילה בה נעסוק במפגש האישי והמשפחתי עם השבת והחגים, נכיר את ההזדמנויות החינוכיות הטמונות במסורת ונתנסה בבניית תכנים לשבת ולחג במשפחה.	"שבת בבוקר יום יפה" – סדנא
		ארוחת צהרים
קבוצות	שירות הקבע מבטא ערכים של שליחות, הקרבה ואחריות חברתית. נברר יחד באיזה אופן ניתן להגדיל ערכים אלה במשפחה ובקהילה בה אנו חיים.	שיח/פאנל בנושא שירות הקבע בחברה הישראלית
מליאה		סיכום וטקס הבדלה

על מגוון המרצים שלנו:

שם	קצת על המרצה	אזור עיקרי
בנימין יוגב (בוג'ה)	מוותיקי מכון שיטים, מומחה למעגל השנה העברי.	צפון
אבי זעירא	מרצה לתרבות וספרות עברית, מנהל מכון שיטים לשעבר.	צפון
אמנון ארבל	מורה להיסטוריה, מתמחה בחקר הפלמ"ח וביחסי צבא וחברה.	צפון
גלית רויכמן	תסריטאית וחוקרת קולנוע, מתמחה בהרצאות בנושא צבא וחברה ישראלית.	מרכז
ד"ר מיכאל בן אדמון	ראש המכון לחקר הקיבוץ הדתי, עוסק בחקר הפילוסופיה והאנתרופולוגיה של ההלכה.	צפון
ד"ר צבי צמרת	היסטוריון ואיש חינוך, לשעבר מנכ"ל יד בן צבי.	מרכז
יעל ליפשיץ	מנחה לתרבות ישראל, מנהלת תכנית עולמות לתרבות יהודית ישראלית במרחבי חיים.	צפון
תומר אושרי	בוגר מכון מנדל, מנהל תיכון "סליגסברג", רב סרן במילואים.	מרכז
רונית אופיר	מורת דרך, מתמחה בשירה עברית, זמרת ושחקנית.	מרכז
דודי נתן	מנהל 'קולות' בנגב לשעבר, מרצה ופעיל חברתי.	דרום
יותם זיו	רכז יהדות בבי"ס משלב לדתיים וחילונים, מתמחה במחשבת ישראל.	מרכז
בת ארז יוגב	מנהלת מוזיאון השומר, יוצרת תכנים ועוסקת בהוראת מקרא ותרבות יהודית.	צפון
זאב פרל	היסטוריון ומורה דרך, דור שביעי בצפת וראש עריית צפת לשעבר.	צפון
יורם גלילי	מורה ליהדות, מפעיל תכנית לתרבות ישראל במשרד החינוך.	דרום
דר' שמעון ועקנין	ראש ישיבת בינה בבאר שבע, חוקר מקרא.	דרום
דר' ורד סקל	מרצה למחשבת ישראל, מוסמכת לרבנות	מרכז
אורית רוזנבליט	מרצה למחשבת ישראל, רכזת בית מדרש בחיפה.	צפון
אסנת אל נתן	ממייסדי בית המדרש הקהילתי בבית שמש וכלת פרס ליבהר לפלורליזם יהודי.	מרכז

מרכז	מורד דרך, מומחה לירושלים לימי בית שני.	שמואל בהט
צפון	חוקר היסטוריה של עם ישראל, מורה דרך ותיק בצפון.	אחיה יצחקי

